

Råd till läkare vid användning av sociala medier

Sociala medier har fått stort genomslag och fyller en viktig funktion för många läkare. Läkare är, liksom alla andra, fria att använda sociala medier och det är viktigt att läkare är delaktiga och syns i offentliga diskussioner. Samtidigt måste den som väljer att medverka i sociala medier vara medveten om de risker som finns. Denna vägledning för läkare och medicine studerande har till syfte att visa på etiska svårigheter och bidra till ett väl övervägt användande av sociala medier.

Definition

Sociala medier betecknar plattformar som kombinerar teknik, social interaktion och användargenererat innehåll. Det kan röra sig om olika internetforum, communities, bloggar, wikier, gruppvara, podradio och kommentarsfält.

Generellt förhållningssätt

Alla inlägg på internet är i princip att betrakta som offentliga. Det finns heller ingen anonymitet på nätet och det som en gång finns upplagt där finns alltid kvar. Innan man lägger ut något på internet bör man fråga sig om man kan stå för innehållet även i andra sammanhang, undertecknat med eget namn.

Råden

1. **Sekretesslagstiftningen.** Inga patientuppgifter får uppges på nätet.
2. **Patient-läkarrelationen.** Det är i de flesta fall olämpligt att läkare och patienter utbyter personlig information på nätet.
3. **Läkarkårens anseende.** Skriv sakligt och professionellt när du uttalar dig i egenskap av läkare.
4. **Marknadsföring.** Läkare bör även på sociala medier avhålla sig från påträngande marknadsföring.
5. **Kritik av arbetsgivaren.** Tänk på att offentlig kritik av arbetsgivaren bör ske med viss eftertanke.

Råd till **läkare** vid användning av **sociala medier**

1. Sekretesslagstiftningen. Inga patientuppgifter får uppges på nätet.

Sociala medier ger läkare och blivande läkare möjlighet att diskutera sina kliniska erfarenheter. Det är dock viktigt att komma ihåg att hälso- och sjukvårdssekretessen gäller även vid användande av sociala medier. Uppgifter om patienter bör överhuvudtaget inte publiceras på sociala medier. Detta gäller även aidentifierad information. Tänk på att många uppgifter kan komma att kombineras och möjliggöra identifiering. Tänk också på att slutna forum inte heller är tillräckligt säkra.

Betygsättning av och diskussioner om läkare i de sociala medierna kan upplevas kränkande för den som berörs. Tänk på att reglerna om sekretess och tystnadsplikt hindrar vårdpersonal från att på nätet gå i svaromål mot kritik och anklagelser från patienter och anhöriga.

Onlinediskussion med kollegor kan vara både pedagogiskt och professionellt givande. Gällande bestämmelser om sekretess och tystnadsplikt måste dock följas och informella diskussioner om patienter bör undvikas på nätet, även om det sker i så kallade slutna forum och med anonymisering av patientuppgifterna.

2. Patient-läkarrelationen. Det är i de flesta fall olämpligt att läkare och patienter utbyter personlig information på nätet.

Läkare bör då de agerar på sociala medier, precis som i alla andra sammanhang, vara noga med att upprätthålla en professionell relation till sina patienter. Oftast är det olämpligt att läkare interagerar i sociala nätverk med sina patienter, dels av sekretessynpunkt och dels eftersom det kan störa patient-läkarrelationen. Ingår man redan i ett socialt nätverk med någon som sedan blir ens patient behöver man ta ställning till lämpligheten av fortsatt sådan kontakt.

Det som publiceras på sociala medier kan komma att spridas i en betydligt vidare krets än avsett. Det finns därför skäl för viss återhållsamhet vid utlämnande av sina egna personliga uppgifter på sociala medier. Se över användarkontots sekretessinställningar så att du vet vad som gäller.

3. Läkarkårens anseende. Skriv sakligt och professionellt när du uttalar dig i egenskap av läkare.

Även om ett inlägg inte bryter mot sekretessen kan det ändå vara olämpligt om det kan skada förtroendet för läkarkåren. En utgångspunkt för läkares agerande på sociala medier är att använda en sansad ton när man uttalar sig i professionella frågor.

Även om användandet av sociala medier kan vara en privat angelägenhet bör läkaren överväga om innehållet i det som läggs ut på internet skulle kunna inverka negativt på allmänhetens förtroende för läkarkåren i stort. Ringaktande kommentarer om patienter eller kollegor är särskilt olämpliga. Även om kommentarer lämnas anonymt och patientsekretessen upprätthålls måste betänkas vilken bild sådana kommentarer kan ge av läkare i allmänhet och hur de kan komma att påverka läkarkårens anseende.

4. Marknadsföring. Läkare bör även på sociala medier avhålla sig från påträngande marknadsföring.

Det är viktigt att vid behov uppge eventuella intressekonflikter, till exempel ekonomiska intressen i vårdföretag. Läkare bör även på sociala medier avhålla sig från påträngande marknadsföring och från att på annat olämpligt sätt fästa uppmärksamhet på sin person och läkargärning. Läkare får inte heller medverka i till allmänheten riktad läkemedelsreklam eller framstå som garant för visst läkemedel eller viss produkt som framtagits av annan och har samband med läkarverksamhet.

Läkarförbundets marknadsföringsregler, som är bindande för alla medlemmar i Läkarförbundet, gäller även för sociala medier.

Reglerna finns på www.lakarforbundet.se/etik

5. Kritik av arbetsgivaren. Tänk på att offentlig kritik av arbetsgivaren bör ske med viss eftertanke.

Som anställd är det viktigt att ta reda på vilken policy arbetsgivaren har i fråga om användning av sociala medier. Det är inte säkert att arbetsgivaren har samma uppfattning som den anställda om vad som är lämpligt att skriva på nätet. Vid osäkerhet är en mer återhållsam hållning att rekommendera.

Det är viktigt att vårdpersonalen har möjlighet att påtala missförhållanden i vården. Som offentligt anställd har man ofta rätt att öppet kritisera sin arbetsgivare, även i sociala medier. I allmänhet är det ändå klokt att i första hand uttrycka sin kritik internt och söka samförstånd med arbetsgivaren. Förbättringsarbete inom vården bedrivs oftast bäst i samråd med arbetsgivaren.

Som privatanställd har man ofta lojalitetsplikt gentemot arbetsgivaren och här finns anledning till stor försiktighet vad gäller offentlig kritik mot denne. Inom offentlig sektor gäller meddelarfrihet och större frihet.

